

de VLEGGEL

LASTIG MAANDBLAD VOOR EDE

...HEEL NEDERLAND PLAT
IN EEN KWARTIER....

WIE PLAATST KAN

DE

KNAL

...DAT KUNNEN WIJ
VEEL SNELLER....

NAVO

Collectie Stichting Leiden

www.kobal.net

Redigatiseerd 2020

VERWACHTEN

Colofon

DE VLEGEL

Nr. 5 Jaargang 1 Juli '84
Prijs per los nummer f 1,50

ABONNEMENTEN: Volgende
5 nummers voor f 6,--
Postabonnement voor buiten
dorspikernen Bennekom & Ede
f 8,50

Over te maken op: Gelders-
Utrechtse Bank Ede. Rek.nr.
92 68 74 624 tnv D.Bannink
ovv Vlegel Abonnement
Gironummer van de bank 821000

Postadres:
De Vlegel
Postbus 8094 Ede

Aan dit nummer werkten mee:
Petra, Annemartien, Sjoerd,
Wim, Arie, Jannette, Anneke,
Pieter, Erik, Hirma, Erik,
Jan en Dirk.

Datum van verschijnen Nr 6
1 augustus

Kopy sluitingsdatum: 16 juli

J. N. H. O. U. D.

WOENSDRECHT-WOENSDREK-WOENSONRECHT	3
STUUR 'NS EEN KAARTJE	8
INTERVIEWWTJE	9
NBTA	10
BESTE JOS een reactie	14
DE WEHKAMP METHODE	15
DE AFFAIRE JOHN G	17

redaxioneel

Hallo, de vijfde Vlegel is uit! Ons eerste lustrum.
't Gaat goed met de Vlegel. Zo goed dat de postabonnementen goedkoper kunnen. In plaats van f 11,50 gaat dat nu f 8,50 kosten. Het bijzonder grote verschil tussen een postabonnement en een gewoon abonnement (f 11,50 en f 6,-) is op deze manier wat terug gebracht. Postabonnee's vinden in deze Vlegel een briefje waarop ze in kunnen vullen, wat er met die drie gulden moet gebeuren. Verder gaan we sparen voor een typemachine. We typen nu nog steeds ergens anders, maar handig is dat niet.

Er is nog iets veranderd met ingang van deze Vlegel. Dat is het adres. Vanaf nu is dat Postbus 8094. We zouden (door een aantal misverstanden) f 150,- moeten gaan betalen om Pb 8161 te kunnen houden. Statiegeld, weliswaar, maar op dit moment toch zonde van het geld. Nu zitten we dus bij een ons niet onwelgevallig clubje in.

Deze keer maar weinig onderwerpen. Maar dat wil niet zeggen dat dit nummer ook minder interessant is. Eén van die onderwerpen is een (waarschijnlijk zeer omstreden) verhaal over hoe je de komende kortingen minder ingrijpend kunt laten zijn. Niet om iemand aan te zetten tot fraude of diefstal, daar is dit kabinet zelf meer dan toe in staat.

WOENSDRECHT WOENSDREK WOENSONRECHT

Op 1, 2 en 3 juni waren er de blokkades in Woensdrecht. Ongetwijfeld hebben alle Vlegellezers de gebeurtenissen tijdens dit weekend op de voet gevolgd. Hieronder volgt een verslag van deze dagen, geschreven door één van de leden van de AKB-basisgroep uit Ede. Het is geen diepgaande politieke analyse, maar 't geeft een indruk hoe het was en hoe we het vonden. Een sfeer tekening dus.

kamperen

Na het opzetten van de tent, waren met 9 personen uit Ede en konden een ruime bungalowtent lenen, was het inmiddels 7 uur 's avonds. De muzikale omsingeling was afgelopen; helaas hebben we daar niets van gezien, doordat we veel te laat vertrokken uit Wageningen. Het was een mooi terrein, waar kamp Zuid werd ingericht; een grote vlakke in een soort zandafgraving. Als je op de rand stond had je een mooi uitzicht over het tentenkamp. Langzamerhand kwamen er steeds meer mensen met tenten bij, er werd aanstalsten gemaakt om kampvuren aan te leggen. Sprokkelhout genoeg in de omgeving, dus het werd een sfeervol avondje. Het weer was prima, droog en niet te koud. Ik had meer het gevoel dat we met de basisgroep een gezellig weekend aan het kamperen waren i.p.v. actie tegen de kruisraketten te voeren. Het enige wat stoorde, was de heli-copter die regelmatig over het kamp vloog, om te signaleren wat er zoal gebeurde. Het geluid deed me denken aan Dodewaard '81, dreigend. Van ontruiming van het kamp is, dacht ik, geen sprake geweest, daar was ik ook niet zo bang voor. Er was al gauw een regionaal overleg over de vorming van de blokkadegroepen, je kon je inschrijven voor verschillende tijden; je blokkeerde een hek 6 uur lang en dan

werd je afgelost door de volgende groep. We schreven in voor de 1^e blokkade van 11.00 uur 's morgens tot 's middags 17.00 uur. Maar eerst nog een nachtje slapen. Hoewel slapen? Er waren wat enthousiaste mensen, die nog de kick van de muzikale omsingeling van 's middags te pakken hadden. Ze waren op vaten en tonnen aan het trommelen, dit was voor 's avonds bij het kampvuur wel aardig; echter minder leuk om half drie 's nachts. Er waren enkele mensen van onze groep, die wacht moesten lopen van 3 tot 6 uur en die zodoende de hele nacht niet hebben geslapen, wat jammer was, aangezien de uitputtingsslag nog moest beginnen.

poort 6

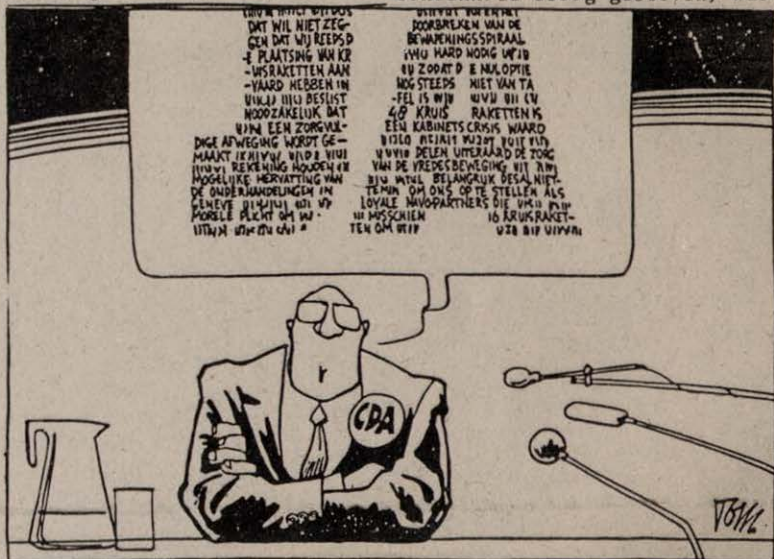
Vrijdag om 11 uur gingen we met een busje naar de blokkade; Poort 6 was onze stek voor de eerst komende dagen. Toen we arriveerden waren er al zo'n 50 mensen aanwezig en er hing een prima sfeertje. Er werd gekeurd, gelezen, gezongen, gekletst en gelachen. Aan de andere kant van het hek en het navo prikkeldraad stonden een stuk of wat soldaten het terrein te bewaken. Elke keer als hun veldtelefoon ging, was er een geroep van blokkeerders: "Hallo, hallo, hallo" een ritmisch nummertje. Zulke plagerijtjes waren wel grappig. Aan onze kant stond een politiebusje met twee

agenten, die er wat rondgingen. Langzamerhand werd het wat drukker op de basis, een af en aan rijden van busjes, vrachtauto's en druk getelefoneer. Het bleek dat een bus met personeel de basis afmoest. Oké er werd geblokkeerd met de bedoeling dat er niets op de basis kon komen, maar dat men er wel af mocht. Hoe meer hoe liever. Vervolgens ruimen wij het veld en wachtten tot het hek openging, maar dat duurde nogal, dus maar weer zitten. Het bleek dat ze nogal moeite hadden om door het prikkeldraad naar het hek te komen. Dat was voor ons weer lachen natuurlijk. Er waren inmiddels een heleboel soldaatjes paraat, zowel marechaussee, luchtmachtbewaking, als landmacht. Een blik gemengd dus. Een paar met roze sjaaltjes moesten het prikkeldraad verwijderen, de rest keek toe. Na ongeveer 20 minuten hadden ze het voor elkaar hoor. Dus wij weer opstaan, het hek ging "bliksemsnel" open, bus erdoor met een flinke vaart, en weer dicht. Ik vond dat ze behoorlijk zenuwachtig deden, ze waren bang dat we de basis op kwamen stormen denk ik. Over het algemeen waren vooral de lui van de luchtmachtbewaking flink opgefokt; Zodra je met een klein groepje langs de basis liep kreeg je van alles naar je hoofd geslingerd. Later in

dit verhaal nog een voorbeeld.

onweer

Nou, iedereen was net weer geïnstalleerd, toen er weer wat lui de basis afwilden, op de fiets ditmaal. Weer hetzelfde ritueel met het hek en boegeroep, omdat het allemaal niet zo goed lukte. Later reed er ook nog een busje af, dat bijna een demonstrant omver reed, deze zou meteen een klacht indienen. Daarna was het rustig, we hebben nog wat gewandeld lang het hek met 4 mensen. We werden opvallend goed in de gaten gehouden. Helaas kregen we tegen 4 uur een stortbui met onweer, die nogal lang aanhield, kleddernat dus..... De plensbui veroorzaakte de eerste verkoudheid in onze linies. Radio "Prikkel" was al vanaf 11 uur in de lucht en via deze hoorden we dat Lubbers om half vijf een perskonferentie zou geven over het kabinetbesluit. Dat gaf nogal wat spanning, dus luisteren met het hoofd onder het plastic. Helaas verstond ik er niets van, dus hoorde het pas later. Het was zo'n vaag geklets, het enige wat ik eruit kon konkluderen (samen met anderen) was dat die kringen gewoon geplaast worden. Dit gaf nogal wat verschillende reacties. Eenmaal terug in het kamp, (gelukkig was de tentinhoud droog gebleven) waren er

uitgebreide discussies over de te volgen taktiek, nu dit plaatsingsbesluit was gevallen.

plaatsing

Sommigen waren erg kwaad, anderen reageerden verslagen, nog anderen waren in het geheel niet verbaasd en hadden zo iets dergelijks wel verwacht. Ik was evenmin verbaasd al had ik in m'n hart nog steeds hoop dat er een "NEE" zou vallen.

We hoorden ook de reactie van Mient-Jan Faber (die hij later weer wat in-trok) en zo'n gelul hadden we nog niet gehoord: "Het is een hele stap vooruit, het wijkt af van het Navo plaatsingsschema".

Waar bleef hij nou met z'n massaal emigreren naar Woensdrecht? Ik heb hem niet gezien. Moesten onze akties

Verslagen

Ik kan u verzekeren dat de stemming in het Kremlin gisteravond op het randje van huilen was. Gromyko kijkt altijd al sip, maar zo sip hadden ze hem nog nooit gezien. Tsjer kreeg van Oestinov een zakdoek aangereikt maar kon het ding niet tot zijn ogen omhoof krijgen.

„Ze willen dus nog zeventien maanden geld van ons. Heeft die Alting von Geusau dan nooit genoeg?”

„Kunnen we de SS-20 niet anders gaan noemen?”

„Nog een meevaller dat Lubbers niet Sacharov opeiste.”

„Voor 1 november 1985 aanvallen, dat halen we niet.”

Er werd een kratje wodka besteld. Maar de avond was bedorven. Allen beseften dat er tot eind 1985 geen SS-20 geplaatst mocht worden, anders kwamen de 48 in Holland, en zou het Sovjetrijk verkrumelen als een beschuit onder een Nijlpaard.

Holland had gesproken en de wereld aarzeld even met draaien.

De komende zeventien maanden zal de zenuwoorlog tussen Den Haag en Moskou ademloos gevolgd worden.

STOKER

aangepast worden naar aanleiding van dit besluit? De meningen waren verdeeld: er waren mensen die vonden dat je je aan het principe van een geweldloze blokkade moest vasthouden. Zo was de afspraak; daar zijn veel mensen voor gekomen. Anderen vonden dat dit besluit wel degelijk aangepaste akties vergde, zelfs dat het uitlokking van de regering was om nu dat besluit te nemen. Het werd een lange discussie, uiteindelijk werd op het landelijk overleg besloten de blokkades, zoals gefland, door te laten gaan. WEL zou kamp West vanaf 8 uur zaterdagavond massaal gaan blokkeren en kamp Zuid vanaf 7 uur zondag morgen. Ook werd besloten zondag via de snelweg naar de demonstratie in Bergen op Zoom te lopen. Andere mensen die zich hier niet in konden vinden, bedachten andere akties; zoals de mensen die vuilnis en nato-prikkel-draad hebben gestort op het Binnenhof.

ontruimingen

Al eerder die dag waren sommige hekken/poorten ontruimd, zodat ze materieel en aflossing voor het personeel op de basis konden krijgen. Meestal ontruimden ze daar, waar op dat moment de minste mensen waren. Die avond werd poort 6 (onze poort) ontruimd met behulp van M.E. en politie te paard, dit hoorden we via radio "Prikkel". Sommigen van ons gingen er meteen naar toe, maar de poort was erg ver van het kamp (ongeveer 7 km.) dus daar ben je niet zo snel zonder vervoer. Ik vond zelf dat dit niet zo zinnig was, tegen de tijd dat je er aan zou komen, alles al weer rustig was. Bovendien moesten we 's nachts om 4 uur weer op om verder te blokkeren. Daarom maar een flink groot kampvuur gemaakt en kleding gedroogd. Na anderhalf uur kwamen de anderen terug, ze hadden heel moeilijk bij poort 6 kunnen komen en toen ze er eenmaal waren was er niets meer aan de hand. Dus blij dat ik niet was meegegaan; ik ben trouwens doodsbang voor paarden, laat staan een M.E. 'er te paard.

tweede 6 uur

Om 4 uur 's nachts opstaan valt niet mee, maar dat was al bekend. Koud en rillerig in een busje naar de blokkade, daar zat men al op ons te wachten. De aflossing. Het zag er heel gezellig uit, kampvuren met mensen eromheen geschaard, lekker warm. Het begon al te schemeren, even later was er een mooie zonsopgang door de bomen heen. Klaverjassen, de tijd ging snel en alles was rustig; weinig uniformen. Tegen acht uur dachten we dat er wat ging gebeuren, de helikopter vloog vaak over, meer uniformen. Maar loos alarm, tenminste bij onze poort; een ander hek was wel ontruimd, er waren daar ook te weinig mensen. Daar werd het ze wel gemakkelijk mee gemaakt. Ondanks dat er veel mensen op het kamp waren, (zaterdag kwamen ze nog met heel veel aan) waren er verhoudingsgewijs zeer weinig op de blokkades. Iedereen deed maar wat op de bonnefooi óf bleef gezellig keutelen op het kamp. Dat vond ik zeer irritant, want daar kom je niet voor, denk ik. Maar je kunt die mensen natuurlijk niet verplichten op een blokkade te gaan zitten. Langzamerhand begon de vermoeidheid parten te spelen, we werden melig/flauw. Dus hebben we lekker gelachen en ook gevoetbald, gedanst, getrommeld en gewandeld.

saunaslaapje

Om 11 uur de aflossing, sjouwen naar het kamp en slapen. Erg warm in de tent; een paar slapen buiten; om half drie weer wakker, maar erg fit voel je je na zo'n saunaslaapje niet. Dus een koude douche met de jerycan daar werd je lekker fit van. Iedereen werd langzaam weer wakker en hing wat rond, de zon scheen lekker, dus kon je goed buiten zitten. Met 3 mensen even op de Fokkerblokkade gaan kijken, deze was vlak bij het kamp. Er cirkelden voortdurend een vliegtuigje en een helikopter rond, ook stonden er M.E. busjes. Er waren daar ook ontruimingen geweest met veel trammelant, en een paar gewonden. Later zag ik nog twee jongens op het kamp lopen met

hoofdwonden.

Die avond en die nacht is het daar ook knokken geweest, het scheen dat er greppels waren gegraven, waar een M.E. busje in was gereden. Wij hebben er niet veel van meegekregen. Er waren ook weer de nodige overleggen waar niet veel nieuws uitkwam.

We besloten met ons groepje van 23 tot 3 uur te blokkeren, zodat we nog even konden slapen om daarna 's ochtends om 9 uur het slot van de blokkades mee te maken.

vervoer

Om 10 uur 's avonds besloten we vast aanstalten te maken, omdat je niet zeker wist of er een pendeldienst naar poort 6 reed. Dat gaf dus inderdaad problemen. Hoewel er erg veel busjes en auto's op het kamp aanwezig waren, waren slechts weinigen bereid als pendeldienst te rijden. Na veel ergenissen en lang wachten kwamen we uiteindelijk toch bij de poort terecht. We hebben ons eigen kampvuur gemaakt, zeer gezellig. We waren goed voorbereid, we hadden water, koffie, wijn en een gaskomfortje bij ons. Er werden spelletjes gedaan: "ik ga naar Woensdrecht en neem mee...". Een stukje verderop waren 4 M.E.'ers bezig ook een kampvuur te maken, wat nauwelijks lukte. Dat was lachen en een beetje pesten: "hebben jullie geen survivaltraining in de opleiding gehad?". Uiteindelijk is het hen met behulp van een aktievoerder toch gelukt. Na een poosje hebben we de radio in een boom gehangen en staan swingen. Met twee jongens en een ander meisje

ben ik een wandelingetje gaan maken langs de basis.

engerds

Daar kwamen we een heel stelletje luchtmachtbewakingmacho's tegen, die een hek aan het repareren waren. Gelukkig stonden ze aan de andere kant van het prikkeldraad, want het waren agressieve mannekes, die bepaald vreemde taal uitsloegen. Ze spraken alleen de jongens rechtstreeks aan: "Wat heb je daar voor hoer bij je", "Is ze lekker, die SOFTENON-SLET?" Met stomheid geslagen liepen we verder, ik word daar echt bang van. Als ik er weer aan denk, ben ik nog steeds stomverbaasd.

We durfden niet zo goed er weer langs te lopen en hebben wat rondgedwaald om een andere weg te vinden. Dat lukte niet, dus toch (met trillende benen) er weer langs. Gelukkig zaten er toen nog maar twee, die ons met rust lieten.

't Is wel tekenend voor de sfeer en de mentaliteit in het leger als er zulke opmerkingen worden gemaakt. Je moet toch wel een zieke geest hebben als je zulke opmerkingen maakt.

opruimen

Terug op de blokkade nog een dutje bij het kampvuur gedaan en toen was het alweer tijd om terug naar de tent te gaan. In de slaapzakken en pitten. We hebben poort 6 niet meer gezien, iedereen was zo moe dat we niet meer de puf hadden om om 9 uur weer te gaan. Bovendien was dat met vervoer ook problematisch. We hebben alle rotzooi (en da's veel met negen mensen) opgeruimd en rugzakken en tent ingepakt.

Er waren al veel mensen bezig. 't Heeft toch iets triests, vind ik. Je bent met zoveel mensen met het zelfde doel gekomen en dan val je weer uit elkaar.

Het liep tegen 11 uur en we zijn bij de ingang van het kamp gaan zitten en hebben koeken verkocht, waarvan de opbrengst voor de organisatie was. Nuttig dus. Toen... begon het zachtjes te regenen, helaas. Uit Wa-

gingen kwamen twee touringcars om ons allemaal weer op te halen. Op het kamp was het hardstikke druk, de koekjes liepen prima, iedereen kwam hongerig van de blokkades. Mensen paktten hun boeltje en vertrokken naar Bergen Op Zoom, te voet of per auto. Er was nog sprake van dat er al één bus rechtstreeks naar Wageningen zou gaan, dat zegen we wel zitten, gezien de regen en de vermoeidheid. Maar helaas was het niet realiseerbaar, dus toch na een paar uur "emmeren" naar Bergen Op Zoom. We hoorden al snel dat de snelwegblokkade niet was gelukt en dat er wat mensen in het ziekenhuis waren beland. We zagen ook dat de M.E. de op en afritten van de snelweg had afgezet.

De demonstratie en manifestatie viel letterlijk in het water; er waren al erg veel mensen weg en de regen hielp ook niet mee. Jammer, ook voor de bands en de sprekers die er waren.

Uitgehongerd hebben we nog een broodje gegeten en zijn toen om half vier weer naar de bus gegaan, hoewel deze pas om zes uur vertrok. Kleddernat in slaap gevallen, daar door is de helft van de basisgroep een week geveld geweest door verkoudheid.

Om negen uur 's avonds weer thuis; een hete douche en naar bed.

Nog even naar het nieuws gekeken, waar op was dat het Internationale Vredes-Aktie Dorp, wat meteen z'n tenten in de steenfabriek had opgeslagen, inmiddels al ontruimd was. Bālen.

resumerend

Had het nu zin, dit weekend? Wat ik ervan vond?

Moelijk te zeggen; nu ik dit schrijft

(na anderhalve week) kan ik er nog steeds niet veel zinnigs over zeggen. Vriend(inn)en vragen hoe het was, wat ik ervan vond. Ik weet niet zo goed. Ik heb niet het bevredigende gevoel dat ik aan een effectieve blokkade heb meegedaan, zeker gezien het plaatsingsbesluit wat vrijdag 1 juni werd genomen. Ik schrijf dit verhaal, al kijkend en luisterend naar de Kamerdebatten over het kabinetsbesluit. 't Is 23.00 uur en het wachten is op het parlamentsbesluit. Ik heb weinig hoop op een goede afloop. Leuk was vanmiddag die demonstrant die boven op de regeringstafel sprong en vond dat het een walgelijke vertoning was. Daar kon ik me wel in vinden. 't Is een koop blabla en weinig duidelijke uitspraken. Wat het weekend betreft, de berichtgeving in de pers hierover was slecht, er werd zoals gewoonlijk bijna uitsluitend over vernielingen en schade geschreven.

Niet over de doelstellingen en motivatie van de mensen die aan dit blokkade-weekend hebben meegedaan.

Niet over al die miljoenen/miljarden die defensie ieder jaar, iedere dag,

iedere minuut opslokt.

Niet over al die miljoenen mensen die honger lijden in de wereld en die met a- het geld wat nu aan bewapening wordt besteed, allemaal zouden kunnen leven op een manier waar ieder mens recht op heeft.

Niet over de gevaren die mensen bedreigen door deze krankzinnige (kern)wapens.

Niets hebben we geleerd van Hiroshima en Nagasaki.

tot slot

En inderdaad, het plaatsingsbesluit is door de kamer aanvaard. Voor mij niet anders dan verwacht.

Ik ben benieuwd wanneer we met Mient-Jan gaan emigreren! Maar ik ben bang dat iedereen eerst eens op vakantie gaat (wat ook ieders goed recht is natuurlijk).

Toch moet de strijd tegen de kernbewapening doorgaan, want het feit dat de beslissing gevallen is, betekent niet dat daarmee voor ons de kous af is.

Integendeel!

Anneke

DEMONSTREREN ... EN VERDER STUUR 'NS EEN KAARTJE

GORleben is een streek vlakbij Oost-Duitsland. Het is zeer omstreden gebied, omdat enorme bossen gekapt moeten worden voor de bouw van een opwerkingsfabriek, een (bovengrondse) tussenopslag en een (ondergrondse) eindopslag voor splijtstofstaven.

Sinds 1979 aksepteed de West-Duitse post in dat gebied geen enkele brief of ansicht met een anti-kernenergie sticker of leus (omdat dat 'politiek' is, een regel die door justitie wordt gesteund).

Stuur hen alsjeblieft een brief of kaart met een anti-kernenergie sticker/leus naast het adres. Als je 'm terug krijgt doe hem dan in een tweede envelop en stuur hem (nu natuurlijk zonder sticker/leus) nog eens op als bewijs. Dergelijke bewijzen hebben ze nodig als ze de zaak aan de orde brengen bij een kongres van de Algemene Post Unie in Hamburg. Stuur de brieven en kaarten naar:

INTERVIEWWTJE

Enige tijd geleden prijkte op de voorkant van een concurerend Edes blad een aantal foto's. Dit waren de afbeeldingen van de gegadigden voor de functies van respectievelijk heidekoningin en prinses. Wij wilden toch zeker aandacht besteden aan het grote Edese heidefeest en de traditie daarom heen, vandaar dat wij op een ochtend op audiëntie gingen bij de heidekoningin in spê, Hanneke Reimerink. Wat ons vooral interesseerde was, waarom doet iemand mee en wat zit er allemaal vast aan één week Edese monarchie.

Het eerste wat ons opviel, was dat haar toekomstige rol goed bij haar lijkt te passen, een beschaafd uiterlijk en een afgewogen woordkeuze. (De Vlegel-reporters zagen er toch wat minder vorstelijk uit!).

Na ons inleidend babbeltje gingen we over tot het afvuren van de vragen, onze eerste vraag: waarom doe je eigenlijk mee aan zo'n verkiezing? Het bleek dat Hanneke al jarenlang belangstelling had voor de functies van heidekoningin of prinses; op aansporing van "koninginmoeder" besloot ze zich in te schrijven. Dit gebeurde in een "dolle bui", maar deze bui kwam niet zomaar uit de lucht vallen, want Hanneke heeft al jaren interesse in vorstenhuizen en koninkrijken (in haar boekenkast staan dan ook verscheidene albums met verzamelingen van Zweedse, Engelse, Belgische en Nederlandse monarchieën) dus zo verwonderlijk is het niet dat Hanneke eens mee wilde dingen naar een bescheiden koninklijk rolletje.

Waarom juist zij uitgekozen is, was haarzelf niet bekend, dit zouden we aan de commissie hofhouding moeten vragen; wel wist ze dat deze commissie let op spreekvaardigheid, spontaniteit etc. Uit ons gesprek bleek dat het er in de heideweek af en toe zeer officieel aan toegaat, zo vielen de woorden: troonrede, commissie hofhouding en kroning; tijdens de kroning zullen de notabelen uit Ede en omstreken acte de presence geven en met een beetje mazzel komt de echte commissaris van de koningin ook nog. Na de kroning spreekt zij het volk toe met de troonrede, deze rede moet zij nog maken, waarschijnlijk zal Ede hierin gepro-

moot worden.

De koninklijke hofhouding blijkt veel organisatie te vergen. Iedere nacht wordt de kledij gestoomd en weer om 6.30 uur afgeleverd, ook wordt 's morgens de auto versierd met verse heien dan wordt er een bezoek aan de hofkapper gebracht. Om 9.00 uur begint dan de officiële dagtaak die meestal doorloopt tot 24.00 uur; de heideprinses loopt dan ook mee, maar zij heeft een duidelijk kleinere vinger in de heidepap, zij fungeert voornamelijk als ruggestuntje tijdens het ceremonieel.

Hierna stelden we nog wat vragen over maatschappij, cultuur, toekomst etc.

Wij konden haar niet verleiden tot spectaculaire uitspraken die het cursief gedrukt zo goed in de Vlegel zouden doen, want als neutraal vorstin antwoordde zij zeer voorzichtig en uiterst bedachtzaam.

Om het af te ronden, kletsten we nog wat na en nipten van onze koffie (van hofleverancier Kanis en Gunnink?). Wij bogen hoofs en gingen huiswaarts. Wie zijn wij dat wij dit mochten doen? Leve de koningin!

Hoera (3x)

NEDERLANDSE BOND TEGEN ARBEIDSETHOS

Dat 't denken over arbeid veranderd moge bekend zijn. "Arbeid Adelt" en "Wie niet werkt zal ook niet eten", zijn denkbeelden uit een (nog niet zo ver) verleden. Al zijn de resten van deze arbeidsmoraal soms nog voelbaar, over 't algemeen is dat toch verleden tijd.

Eén van de clubs die hard ijveren voor de verandering van 't arbeidsdenken is de Nederlandse Bond Tegen de Arbeidsethos (NBTA). Hieronder een impressie van hoe zij tegen het begrip 'arbeid' aankijken.

arbeid

"Na een aantal baantjes en een afgebroken studie geschiedenis heb ik nu het gevoel dat ik zinvoller aan het werk ben. Met bewust werkloze vrouwen organiseren we vrouwenstudies en doen met elkaar allerlei onderzoeken. Zo halen we de wetenschap en het onderwijs uit de universiteiten en geven er zelf een invulling aan," aldus Kitty.

Wat is arbeid? Hoe krijg je weer greep op je eigen werkzaamheden, in een maatschappij die de boel op z'n kop heeft gezet?

"In een museum (New York) kwam men er pas na 47 dagen achter dat een modern schilderij op z'n kop hing," zegt Bingel en maakt daarmee duidelijk hoe lang het duurt voordat je de werkelijkheid begrijpt.

"Ik heb altijd al een afkeer van betaalde banen. Maar toen ik 7 jaar geleden werkloos werd heb ik er toch veel moeite mee gehad. In gesprekken benadrukte ik vooral dat het niet mijn schuld was. Bovendien vroeg ik me af of ik het werken niet zou ontwennen. Daarom nam ik een uitzendbaan als schoonmaakster. Pas sinds een jaar beseft ik dat ik eigenlijk nooit meer een betaalde baan wil."

Kitty van de Nederlandse Bond Tegen de Arbeidsethos legt uit hoeveel problemen het kost om met je eigen werkloosheidssituatie in het reine te komen. De dertig aanwezigen knikken instemmend, en haken op het gesprek in. We zitten midden in een levendige discussie over arbeidsethos. Een onderwerp waar velen al vaak over nagedacht hebben. Maar waar nog lang niet genoeg over gepraat is. Zo blijkt op deze avond waarop aan één stuk door gediskussieerd wordt over arbeid. Het maakt veel los. Er is veel herkenning, maar ook verbazing, omdat er nog nooit zo goed over dit onderwerp gepraat is. Bingel (NBTA) legt uit hoe hij merkte dat er een totaal onbegrip was over zijn leven als werkloze.

ARBEID RUSTIG
EN ZONDER ZORGEN
WAT NIET GEREED KOMT
IS VOOR MORGEN
HOUDT UW RUST
ALTIJD IN ERE
ALLEEN EEN DWAAS
WERKT ZICH DE KOLERE

"Alles wat ik deed werd niet gewaardeerd in mijn omgeving. Als ik bijvoorbeeld mijn moeder vertelde hoe actief ik was geweest en aan een aktie had meegedaan, kreeg ik doodleuk te horen dat het wel eens fijn zou zijn als ik weer een betaalde baan had. Dan zou ik weer een doel in mijn leven hebben."

In juni '82 kreeg Bingel het in zijn hoofd om een aktiegroep op te richten tegen de arbeidsethos. In augustus is hij al druk bezig met het maken van briefhoofden en het inrichten van een kantoortje op een rommelkamer. In november geeft hij een advertentie door aan de Volkskrant. Die weigert deze op te nemen; de uitdrukking tegen arbeidsethos, zou niet inslaan bij de lezertjes. Nu, anderhalf jaar later, is de NBTA uitgegroeid tot een bond(je) van zo'n 12 aktievelingen en een blad met een oplage van 1000.

geschiedenis

'Een betaalde baan geeft een doel in het leven'. Een dubbele moraal, want de konsekwentie is dat je zonder baan dus geen levensdoel zou hebben. Baanlozen zijn minder waard. We hebben het dan wel over 4 van de 5 nederlandse mensen. Want slechts 20% heeft een betaalde baan. De rest van de mensen worden niet-aktieven genoemd. Een vreemde situatie, die niet zomaar uit de lucht komt vallen.

Een stukje geschiedenis:

Tot ongeveer 1600 werkten de mensen tot ze voldoende geld hadden en voorlopig vooruit konden. Een jaar telde 150 feestdagen. Iedereen had greep op de eigen werkzaamheden. Met de opkomst van de (kleine) fabriek (in die tijd 'manufactuur' geheten) werd de loonarbeid ingevoerd. Hiertegen kwam een enorm verzet. Daarbij liepen vooral de vrouwen voorop, omdat zij meer dan mannen begrepen dat de loonarbeid ook een sociale en culturele verandering teweeg zou brengen. De geschiedenisboeken reppen nauwelijks over dit verzet. Mensen die weigerden te werken werden 'werkschuwig' genoemd en gedwongen in tuchthuizen bijvoorbeeld houten palen te

raspen. Een bekende straf was dat werkschuwen in een kelder gestopt werden die vol liep met water. Zo moesten zij wel water pompen om niet te verzuipen. Dit is zo'n beetje de situatie tot de opkomst van de industriële revolutie (18e- 19e eeuw). De grote fabrieken die toen opkwamen waren niet gewild bij de arbeiders. De Ford-fabriek had een arbeidersverloop van 400% per jaar. Ondanks een grote knokploeg kon Ford de arbeiders nauwelijks aan het werk houden. Meneer Taylor had inmiddels de theorie van het fabriekswerk geleverd: iedereen moest een onderdeelje van het hele produktieproces verrichten (arbeidsverdeling). Maar in de praktijk werd er nauwelijks wat gedaan. Met een stopwatch erbij, liet Henry Ford bepalen wat een arbeider in een uur kon doen. Dat werd als uurnorm gesteld. Het resultaat was wel dat als men sneller werkte men de rest van de tijd rustig een strooijtje ging roken. Ford, die natuurlijk veel meer autootjes wilde laten maken, kwam toen op het lumineuze idee om het arbeidsloon te verdubbelen. (de geschiedenis heeft zich in 1950-1970 herhaald) Het resultaat was verbluffend en effectiever dan de knokploegen: de arbeiders stonden te dringen voor de poorten en iedereen werkte met volle inzet. Ford moest de arbeiders natuurlijk wel een doel geven. Zo verzong hij 'the happy family'. Een man die werkte, een vrouw die het huishouden deed, en drie kindertjes. Zo'n familie spaarde voor een eigen Fordje, waarmee men in het weekend naar de bossen ging. Dit is het voorbeeld dat als algemeen idee tot nu toe overeind gebleven is.

werklozen macht

De loonarbeid bracht een scheiding tussen mannen en vrouwen, aktieven en niet-aktieven, bezitslozen en fabriekseigenaren. Bingel en Kitty van de NBTA maakten op deze avond duidelijk dat de maatschappij op z'n kop staat. De mensen hebben de greep op

hun werkzaamheden verloren en betaalde arbeid wordt hoger gewaardeerd. De maatschappij legt ons dat arbeidsmoraal op. Als werkloze val je in een zwart gat en moet je een compleet nieuwe en eigen motivatie opbouwen. Iets wat ons nooit geleerd is. Als werkloze kun je wel degelijk in beweging blijven. Zo zijn er vele organisaties op grond van de werklozenstrijd. De Bond voor Mensen zonder Werk, uitkeringsfronten, WAO-raden en organisaties tegen de sollicitatieplicht (zoals BASTA in Groningen). In Arnhem kennen we de Pisang, die aktievoert tegen allerlei (straf)kortingen en bijvoorbeeld het Arbeids Ongeschikten Centrum. Om meer greep te krijgen op je eigen werkzaamheden ontstaan veel werkprojecten. Hiermee wordt weliswaar niet zoveel economische macht bereikt, maar je gaat wel aan de slag met een kulturele verandering. Die verandering brengt de Overheid tot wanhoop. Niet voor niets probeert de Overheid op allerlei mogelijke manieren greep te krijgen op het vrijwilligerswerk (hiervoor is o.a. bedacht het gemeenschapstakenplan). Hiervoor maakt ze gebruik van de sociale dienst, het arbeidsburo en het welzijnswerk. Het gaat er de Overheid om de werklozen in het gareel te houden en het arbeidsmoraal levend. Met allerlei waarschuwendes kreten over de werkloosheid, wordt aan werklozen verteld dat zij nutteloos zijn en een gevaar. De politiek belooft onbetaalde banen met behoud van uitkeringen.

"Want wie niet werkt mist de boot!" In een rondschriften van de Koning en de Graaf verklaren deze regeringsheren dat zij de jongeren "ontplooiingskansen" willen geven, "anders ontstaat er een verloren generatie".

profiteren

"Onzin," zegt Bingel van de NBTA, "die verloren generatie zit natuurlijk in Den Haag. Zij hebben ons niets te bieden." "We moeten onze eigen arbeid weer naar onszelf toetrekken," vult Kitty aan.

Het is een misvatting dat de bond tegen da arbeidsethos de luiheid zou propageren. Meer nadenken over hoe

we onze eigen werkzaamheden op een alternatieve manier gestalte kunnen geven. Maar daarbij 66k genieten van de vele vrije tijd die we hebben.

"Het Grieks scolae (= school) betekent oorspronkelijk: ongedwongen niets-doen. Dat wil zeggen je vrije tijd inrichten, bijvoorbeeld lezen, reizen en relaxen."

HET IS BEST FIJN
OM
WERKLOOSTE
TE ZIJN

Maar als werkloze wordt je al gauw uitgemaakt voor profiteur. "Daar wordt ik boos van. Het is een omdraaiing van de werkelijkheid," zegt Bingel. "Ik ben heus niet tegen arbeid en werk me af en toe rot," zegt Kitty, "maar de maatschappij vindt alleen betaalde arbeid volwaardig." Er is een driedeling, constateert Bingel, namelijk: arbeid (het werk dat voortdurend terugkeert), werken (éénmalige arbeid), en handelen (politiek actief zijn). "En die drie zijn evenveel waard. Het is jammer dat er zoveel nadruk wordt gelegd op arbeid." Maar eigenlijk klopt ook deze driedeling niet: het begrip arbeid moet een nieuwe invulling krijgen.

Aan je werk, jij!

9 VAN DEZE 10
WERKLOZEN ZIJN
PROFITEURS. WAT IS
DE 10de?

ANTW. TE LUI OM TE PROFITEREN

basisinkomen

"Maar hoe moet het nou als je niet anders kunt?" Even kijkt iedereen verbaasd op. "Ik werk parttime, mijn man is werkloos. Als ik stop gaan we enorm in inkomen achteruit." Inderdaad, de praktijk is voor werkenden vaak heel anders. Echt kiezen voor wat jij vindt wat arbeid is, is zo goed als onmogelijk. De strijd voor een basisinkomen voor iedereen wordt dan ook als zeer belangrijk ervaren. Pas dan heb je de basis om op je eigen manier greep te krijgen op het werken en je vrije tijd. De strijd voor arbeidstijdverkorting (atv) is ook van belang. Maar bij die strijd is het nadeel dat alleen de Overheid en ondernemers bepalen wat arbeid is en hoeveel ze ervoor willen geven. Daarom is het belangrijk een fundamentele discussie te voeren over wat nu noodzakelijke arbeid is. De Vrouwenvakbond bijvoorbeeld, strijdt voor atv. en een overheveling van huishoudelijk werk naar betaalde arbeid. Wat Kitty en de NBTA hier mist is een ter discussie stellen van het gezin, samenlevingsvormen en arbeidsethos. Voor bewust werkloze mannen en vrouwen geldt dat zij hun/haar uitkering als basis beschouwen. Dankzij die uitkering kun je zinnig werk doen dat door de maatschappij niet als loonarbeid gewaardeerd wordt. Veel problemen komen daarbij kijken. De sociale dienst stelt normen. "Zwijgen dus, over wat jij in je eigen tijd doet," constateren enkelen.

"Waarom? Ik mag er toch wel voor uit komen?"

"Het vreemde is dat velen tegen een bevolkingsonderzoek zijn, maar wel vrolijk hun werkbrieftje volledig invullen."

"Onkruid heeft aangetoond dat er een verbinding bestaat tussen de registratie op het arbeidsburo en een arbeidsinzet." (zie 'bunker in bunker-buit')

"Ja, dat is waar, maar dat staat eigenlijk nog ver weg vergeleken met de ideeën over 'maatschappelijke dienstplicht' die ze nu al willen invoeren."

"Dat noemen ze: jongeren onorthodox aan het werk zetten."

welzijnswerk

Hoe zit dat eigenlijk met het welzijnswerk? Het welzijnswereldje heeft een werkloosheidsprobleem ontdekt. Kitty vertelt dat ze in een forum zat over "Arbeid en vrije tijd". Daar maakte ze voor het eerst kennis met een "vrije-tijdsdeskundige". "De één zijn werkloosheid is de ander zijn brood." Hans Achterhuis constateert in zijn nieuwe boek (Arbeid: een eigenaardig medicijn) de beangstigende ontwikkeling dat enkelen met betaalde banen gaan denken over hoe anderen hun werkloosheid moeten invullen. In werkelijkheid is het probleem de ideeën die heersen over arbeid. Zo wordt ook van de vrije tijd een nieuw instituut gemaakt: een nieuwe wetenschap. Die ontwikkeling moeten we zien te keren. Door samen te pra-

ten over bijvoorbeeld arbeidsethos. In de publiciteit zien te komen en voorlichting geven aan werklozen en werkenden. De NBTA heeft sinds haar bestaan op vele manieren het arbeidsethos aan de kaak gesteld. Ook voor scholleren en zelfs voor een 40-tal Ah-managers (die op uw kleintjes let) in het eerste geval teleurstelling over het toch wel enge arbeidsmoraal bij de jeugd. In het tweede geval de ontdekking dat managers ook mensen zijn.

Hoe dan ook, er valt nog veel WERK te doen voor de NBTA.

Voor een donatie van slechts een tientje per jaar ontvangt men 4 x het blad 'Luie Donder'.
giro 2261695 tnv. NBTA, Amsterdam.

Het adres van de NBTA is Postbus 3285, 1001 AB Amsterdam.

BESTE JOS

In Vlegel nr. 4 stond een artikel van Jos. Jos ergert zich nogal aan mensen die op milieu-gebied actie voeren en thuis de grootste troep blijken te bezitten. Hij vind dat zo iemand niet de consequenties trekt uit zijn manier van denken. Als je die (duurdere) manier van leven niet kunt betalen, is dat volgens Jos oplossen door prioriteiten te stellen. Een diskutabel stuk, waarover hieronder een reactie van een Vlegellezer.

Beste Jos,

Ik heb met groeiende verontwaardiging je stukje in de vorige Vlegel gelezen. Dat jij je consequenties trekt uit je opvattingen over milieu en mensvriendelijkheid vind ik prima, maar je moet niet andere mensen de zelfde consequenties gaan opleggen. Er kunnen zat redenen zijn om "minder" consequent te zijn dan jij. Ik vind het getuigen van arrogantie om dat niet in overweging te nemen. Wat nu bijvoorbeeld als je kinderen hebt die geen hap biologisch-dynamisch voedsel naar binnen krijgen. Die wegwijnen als ze niet minstens een keer per week patat met appelmoes eten. Zie dan maar eens je principes vol te houden. Echt mensvriendelijk zal dat niet gaan.

Het voelbare in de portomonee is

misschien voor jou nog wel te dragen, voor anderen moeilijk of niet. Je kan je prioriteiten anders leggen, voedsel minder en bijvoorbeeld platen belangrijker vinden en dan zijn jou consequenties wel heel erg voelbaar in de portomonee. Afijn, ik geloof niet dat ik nog meer mogelijkheden hoef aan te dragen om duidelijk te zijn.

Ik vind het echt prima dat je zo leeft, maar leg jou normen niet aan een ander op. Iedereen heeft recht op een eigen mening en op eigen keuzes dus laat niemand zijn mond houden als hij/zij niet dezelfde mening is toegedaan als jij. Je mag dan misschien een milieu-freak zijn, echt mensvriendelijk kwam je op mij niet over.

Erik Naber

DE WEHKAMP-METHODE

Het blijft crisis lieve lieve lezers en lezeressen, de regering Lubbers bedenkt nog steeds de meest onzalige kortingsplannetjes die de minima weer fijn weten te pakken. Aangezien de meeste crisisoplossingen van de oppositie toch op niets uitdraaien, lijkt het me geen gek idee om eens naar een paar nieuwe mogelijkheden om rond te komen te kijken. De nu volgende 'oplossing' mag dan licht crimineel zijn, het is beschaafd als men het vergelijkt met het a-sociale regeringsbeleid.

postorder

"Niet meer naar het warenhuis", de Wehkamp brengt spullen gratis bij u thuis". Eén van de motto's die je een groeiende kooptechniek zou kunnen toedichten. Je hoeft niet meer verlekkerd met je neus tegen een etalageruit te staan of je laatste dubbeltje om te keren. Je beurs blijft dicht (en leeg vaak).

Het profiteren van postorderbedrijven als Wehkamp, Otto, Neckermann en Keurkoop kan gemeen-goed worden. Iedereen kent wel de katalogi van deze bedrijven die adverteren met spullen (van vaak onbekende merken) die in kwaliteit variëren van redelijk tot slecht. Maar als je een laag inkomen hebt en toch leuk wilt leven, moet je een gegeven dekbed niet uitkloppen. Deze bedrijven werken met levering op termijnbetaling door middel van bestelbonnen. Alles blijft anoniem. Deze manier van kopen hoeft niets te kosten, en wordt al aardig wat jaartjes door een groeiend aantal mensen met succes gehanteerd.

Hoe gaat het? Je zorgt ervoor, dat je op een adres, waar jezelf niet woont (van vrienden of vriendinnen) een bestelling kunt laten aankomen. De bestelbon vul je in onder een verzonden naam (niet toevallig van een persoon die op het adres woont of ingeschreven staat). Schrijf zelf ook op wat je op de bestelbon invult. Sommige bedrijven willen graag nade-

re informatie, bv. omdat al iemand eens op hetzelfde adres heeft besteld. Ze vragen dan zaken als je vorige adres, je inkomen, je gezinssamenstelling enz. Allemaal autoriteitsgevoelige traukjes. Ze testen je "eerlijkheid". Je kunt een mooi verhaal invullen, want ze hebben (nog) geen toegang tot het bevolkingsregister, de belastingkantoren of sociale diensten.

Het is, als je meerder spullen wilt bestellen op één adres, verstandig om eerst iets goedkops (200 piek) te bestellen. Hiervoor doe je na ontvangst een eerste termijnbetaling (altijd termijnbetaling aankruisen op de bestelbon). Hierdoor bouw je een kredietwaardigheid op. Soms tot 2000 piek. Dan bestel je binnen een maand de duurdere spullen. Noteer altijd zelf wat je en wanneer je bestelt.

Het in ontvangst nemen van de spullen is geen probleem. De betreffende per-

soon is uiteraard nooit thuis, maar heeft iemand gevraagd de spullen in ontvangst te nemen en een krabbeltje te geven. De postbode en Van Gend & Loos zijn daar al gauw mee tevreden.

Bij afhalen van pakketjes op het postkantoor is geen paspoort of ander legitimatiebewijs nodig. Alleen het PTT-formuliertje dat de postbode in de bus doet. Als van Gend & Loos niemand thuis treft, krijg je ook een papiertje in de bus. Je kunt dan bellen om een afspraak te maken voor bezorging binnen twee dagen of zelf afhalen. Dan heb je wel een paspoort nodig. Hoewel, als je net voor sluitingstijd komt (van je werk of boodschappen doen) lukt het meestal wel zonder. Of je belt dat jezelf niet kunt, maar iemand anders wel; en die persoon speel je dan met je eigen paspoort.

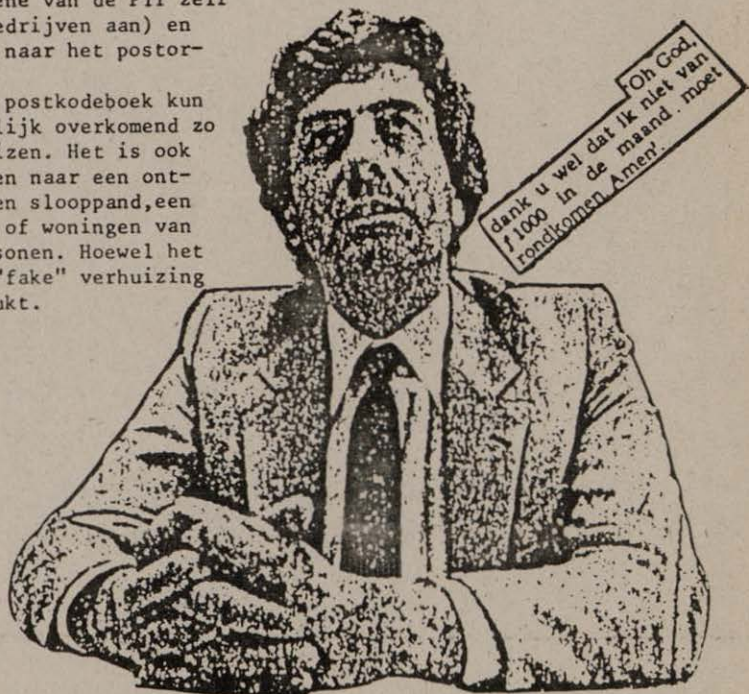
de truuk

Als je benodigde spullen (en je saldo-overzichten en betalingsaanmaningen) binnen hebt, stuur je verhuisberichten. Een groene van de PTT zelf (kruis wat extra bedrijven aan) en een verhuisbericht naar het postorderbedrijf.

Met behulp van een postcodeboek kun je zo getrouw mogelijk overkomend zo ver mogelijk verhuizen. Het is ook leuk om te verhuizen naar een ont ruimd kraakpand, een slooppand, een leegstaand kantoor of woningen van vooraanstaande personen. Hoewel het er omgaat, dat de "fake" verhuizing zo lang mogelijk lukt.

Na verloop van tijd komen ze weer zeiken op het oude adres. Maar daar is de betreffende persoon allang verhuisd uiteraard (na ruzie), of bij degene die de deur opendoet niet bekend. Dit laatste is mogelijk als er veel mensen op het besteladres wonen. Een huiszoeking is in principe mogelijk, maar hiervan zijn mij geen voorbeelden bekend. Maar het is wel goed om ervoor te zorgen, dat op het besteladres (vooral als daar de truuk wordt toegepast) nooit ingevulde bonnen liggen of veel katalogi. Na verhuizing moet je ook nooit meer ingaan op alsnog (te laat) opgestuurde bestellingen. Bestel ook nooit in een kringetje van een aantal panden bij elkaar. Dat wekt argwaan en kan een huiszoeking veroorzaken. Bedenk dat je truuk op één naam op één adres bij meerdere bedrijven kunt uithalen. Bedenk dat je één van de vele duizenden bent die bestellen. Anoniem dus, zij kennen jou niet. Dat maakt het makkelijker om je los te weken van je beleefdheidsgevoelens of andere morele waarden.

Ook Net Amoreel

DE AFFAIRE JOHN G.

De kruisraketten-kwestie is sinds 't dubbelbesluit in december 1979 uitgegroeid tot het belangrijkste 'issue' in de Nederlandse samenleving sinds de Indonesië kwestie. Wel of niet plaatsen. Daar leek het om te gaan. Op 1 juni besloot het kabinet te plaatsen (weliswaar op termijn maar dat is taktiese politiek). Nu is inmiddels bekend dat de meerderheid van de tweede kamer daar achter staat. Ze worden dus geplaatst. Een flink verlies voor de vredesbeweging, al probeert Mient-Jan Faber dat nog een beetje te verzachten. Waarschijnlijk heeft hij geen zin om te emigreren naar Woensdrecht, wat hij de regering beloofde op 29 oktober, als ze zouden besluiten tot plaatsing.

verloren

Toch is het wel plaatsen van die krengen lang niet het belangrijkste. Er zijn al weer modernere wapensystemen die veel gevaarlijker zijn. De kruisraketten waren pas belangrijk geweest als ze NIET waren geplaatst. Dan namelijk was er een land geweest dat het automatisme van de wapenwedloop doorbroken zou hebben. Dan namelijk was er een land geweest dat niet klakkeloos achter één van de grootmachten naar de afgrond zou lopen, dat weigerde nog langer mee te werken. Dan waren ze pas belangrijk geweest omdat dan bewezen zou zijn (eindelijk) dat basisbewegingen (in dit geval de vredesbeweging) kunnen winnen, en niet altijd de walgelijke kortzichtige partij-politiek. Dan pas was er een signaal gegeven aan dergelijke groeperingen in Oost en West. Nu niet, het verzet kan nóg zo groot en zo sterk geweest zijn, nu die dingen er komen is dat snel vergeten. Het verzet wordt niet (of in elk geval veel minder) nagevolgd omdat de strijd verloren is. Nederland was de laatste kans. Al kan je bij signaal functie van het niet plaatsen ook nog wel een heleboel vraagtekens zetten. Denemarken plaatst ook niet en niemand die daaraan het verzet ontleed of nieuwe moed aan opdoet.

De vredesbeweging zal dan ook vreselijk in elkaar klappen. Medio sep-

tember/oktober volgend jaar zal er nog één keer gedemonstreerd worden (Utrecht, 800.000?), maar dat was het dan ook wel. Het plaatsingsbeluif kan (en zal niet meer terug gedraaid worden). En dan is de rol van de reguliere vredesbeweging uitgespeeld, omdat die (in elk geval de top) altijd tegen direkte, buiten-parlementaire akties zijn geweest. Ze zullen zich houden aan de 'demokratische spelregels'. Hun enig wapen (druk uit oefenen op het parlement) is hun ondergang geworden.

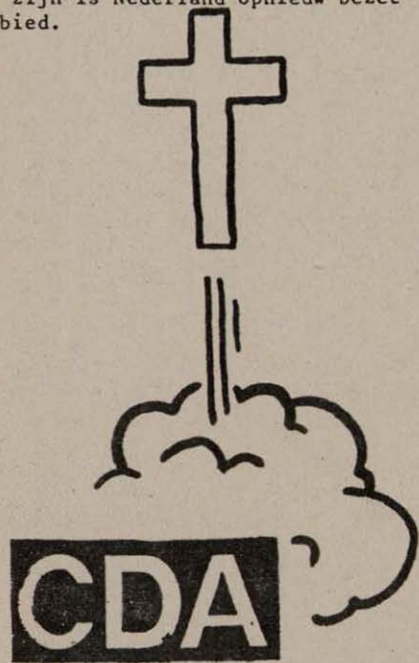
Om nu die krengen nog tegen te houden zullen er andere dingen moeten gebeuren dan druk uitoefenen op (individuele) kamerleden. De reguliere vredesbeweging mag dan als een plumpudding in elkaar zakken, een boel van die mensen zullen de stap (hopenlijk) zetten naar verdergaand protest. Zeg maar, van protest naar verzet. En dat is een, ongetwijfeld ongewild, effect van het politiek gekonkel.

De vredesbeweging zal vanaf nu geen enkel moment meer echt een bedreiging zijn. Wel bedreigend zijn nu de (anti-militaristische) buitenparlementaire groepen. Daar zal voornamelijk het verzet van te verwachten zijn.

repressie

Het bedreigend zijn brengt met zich mee dat de overheidsreactie navenant is. Anti-militaristische groeperingen hebben altijd bloot gestaan aan

een flinke dosis repressie en dat zal alleen nog maar gaan toenemen. En bij het steeds dichter bij komen van de kruisraketten is er een nieuwe golf repressie in aantocht: Amerikaanse repressie. Kruisraketten worden immers bewaakt door Amerikanen die er ook zeggenschap over blijven behouden. Dat betekent dat Amerika ook wil weten wie er tegen zijn. Wie een bedreiging (gaan) vormen voor hun raketten. Dat houdt in dat de Amerikaanse inlichtingendiensten (al dan niet samen met de Nederlandse) blij zullen geven van grote belangstelling voor anti-militaristen. Als de kruisraketten er zijn is Nederland opnieuw bezet gebied.

voor kruisraketten

En de anti-militaristische beweging heeft toch al nooit over gebrek aan belangstelling van de BVD te klagen gehad. Infiltratiepogingen zijn er genoeg geweest. Altijd zijn er wel lieden die voor een paar duiten flink wat vertellen willen. Even twee voorbeelden uit de laatste jaren. Arnold, een jongeman uit Nijmegen werkte aldaar op het Anti-Militaristies-Buro. Was erg actief, bezocht veel verga-

deringen en deed aan een boel akties mee, ook van de anti-kernenergie- en kraakbeweging. Ging mee naar Berlijn toen Haig daar kwam, leverde hevige strijd met de oproerpolitie en bleek later al tijden door de BVD betaald te worden.

Nico, actief in Onkruid-Rotterdam, werd sinds jaar en dag door de BVD betaald voor inlichtingen over Onkruid. Informatie over akties, maar vooral over de aktieve mensen, wie neemt initiatieven, wie wil verdergaande akties? Dat soort informatie is zeer gewild.

Ook is er een paar keer geprobeerd een infiltrant binnen Onkruid-Amsterdam te krijgen. Tot op heden mislukt. Sinds vorig jaar zomervakantie, toen Woensdrecht werd aangewezen als vestigingsplaats, zijn er 14 infiltraties of pogingen daartoe bekend geworden.

John

De verreweg bekendste infiltrant is John Gardiner. Vanaf 3 december vorig jaar wonend op het VredesAktie-Kamp in Woensdrecht. Volgens minister van Binnenlandse Zaken (waar de BVD ondervalt) Rietkerk "slechts" een tipgever die schamel werd betaald voor gegeven informatie. Wat nu volgt is een reconstructie over hoe het zat met John G. Een reconstructie omdat de werkelijke achtergronden nooit bekend (zijn ge-) worden. Ook niet nu hij zich gemeld heeft bij de politie. Maar het is wel een degelijke en zeer, zeer waarschijnlijke reconstructie, naar aanleiding van vreselijk veel achtergrond informatie over geheime diensten, gesprekken met John G. (waar hij niets wilde vertellen, wat op zich al vreemd is voor iemand die zegt overgelopen te zijn, maar wel een boel duidelijk maakte door reacties, versprekingen, geclausificeerde kennis, etc.), inside informatie enz.

John was en, zeer waarschijnlijk, is werkzaam voor een zeer geheime Amerikaanse Dienst; de ONEST (Overseas Nuclear Emergency Search Team). Dit is in oorsprong een soort nukleaire brandweer, in Amerika in het leven geroepen om bij ongelukken met het transport van civiel of militair kern-

stofmateriaal uit te rukken. Maar allengs heeft het zich ontwikkeld tot een organisatie waarin ook preventie, namelijk het bestrijden en ondervangen van atomair terrorisme, een buitengewoon belangrijke plaats kreeg.

Amerika stuurde in januari '83 30 militairen in dienst van ONEST naar Europa, uitsluitend en alleen om de komst van de kruisraketten voor te bereiden. Voor te bereiden in die zin, dat tegenstanders in kaart en diskrediet, gebracht moesten worden. Want die achterlijke dakhazen in Washington geloven nog steeds dat de "terroristische harde kern" door Rusland betaald wordt.

John nam contact op met de BVD, die zo'n ontwikkeling natuurlijk prachtig vond, want aan inside informatie is altijd gebrek. Rietkerk loog niet toen hij bevestigde dat John G. door de BVD betaald werd. Een zeer ongebruikelijke bevestiging; overigens nog nooit eerder werd dat zo snel en ruiterlijk toegegeven. Maar ze hadden daarmee dan ook een ander doel op het oog: het ontkennen en uit de weg gaan van de direkte Amerikaanse betrokkenheid. Hij was immers door Amerika gestuurd en deed alles in dienst van Washington. Dat de BVD een flink graantje mocht mee pikken was alleen maar uit taktische overwegingen: handig om de US betrokkenheid te camoufleren en handig om wat extra hulp in de buurt te hebben.

En verder had hij nog op deze manier toegang tot de BVD dossiers, die dan op deze wijze dan ook nog eens behoorlijk uitgebreid worden. Maar die dossiers waren al zeer uitgebreid, of zoals John het zei (Vara-radio 20 april '84): "Binnen vijf minuten kon ik te weten komen wat voor merk babyvoeding iemand gehad had".

John maakte al snel deel uit van de groep die de akties voorbereidde, was bij alle vergaderingen en gaf oren en ogen goed de kost. Verder waren er elektronische hulpmiddelen om aan informatie te komen: richt-mikrofoons, het af luisteren van telefoons en, een nieuw snuffje, dat hoefde niet per nummer, want er was net een nieuw apparaatje dat reageert op stemmen.

Zit iemands stem eenmaal in de computer dan maakt het niet uit waar vandaan die iemand belt, alles wordt volop automaties opgenomen. Er schijnt ook zo iets te bestaan wat reageert op bepaalde woorden (combinaties). En als zo iets bestaat wordt het gebruikt ook, daar kan je donder op zeggen.

En er werd nog een mogelijkheid volop nenuit om de dossiers aan te vullen. Niet zo zeer de bestaande dossiers, maar veel meer het kunnen aanleggen van nieuwe dossiers. In die vijf maanden dat John daar rond zwierf zijn er zo'n 600 mensen gearresteerd en geregistreerd: foto's, vingerafdrukken, iiterlijke kenmerken, etc.

Foch hoeft de Amerikaanse infiltratie niet als een donderslag bij heldere hemel aan te komen. Vorig jaar april is er vanuit de Amerikaanse vredesbeweging al een waarschuwing gestuurd naar de West-Europese vredesbewegingen. Daarin werd melding gemaakt van het sturen van een team "intelligente experts".

provokateur

Eén van de twee redenen om hem naar Nederland te sturen, mag nu bekend geacht worden. De andere is minstens net zo belangrijk en veel doeltreffender; het oprollen van de harde kern. Dat dat niet gelukt is, is niet aan John's doorslaan te danken geweest. Trouwens, het doorslaan was helemaal geen doorslaan, maar een taktische terugtocht. Geheime agenten

slaan niet door omdat de mensen hen "zo aardig behandelen". Taktiese terugtocht omdat hij op het punt stond ontmaskerd te worden. Hij werd niet meer betrokken bij het voorbereiden van akties, en zijn plan om de "harde kern" op te rollen mislukte. Laat staan dat hij iets van Russische betrokkenheid had gevonden. Verder stond zijn functioneren op het kamp ernstig ter diskussie

Provokatie dus. Hij had twee plannetjes verzonnen. Hij stal in Florennes een paar dozen granaten. Enerzijds om als een echte 'harde' activist door te kunnen gaan, anderzijds omdat die granaten van cruciaal belang waren voor zijn plannen. Om een beweging de doodsteek te geven, dacht hij (niet geheel ten onrechte), hoef je 'alleen' maar de mensen te pakken die de beweging vorm geven: dus diegene die de akties voorbereiden. Een aantal van deze mensen werd door John apart genomen en een voorstel aan de hand gedaan. Namelijk het opblazen van een straaljager op de basis op 1 mei. (Ook wilde hij graag een guerilla opleiding gaan geven). Voor het opblazen van dat vliegtuig waren de granaten erg belangrijk. Hij polste mensen of die soms een ontstekingsmechanisme konden maken en of ze wisten hoe hij die granaten kon demontieren (terwijl hij zelf notabene overal rondbazuinde dat hij in Vietnam gevóchten had). Niemand trapte er gelukkig in. Was dat wel gebeurd en was het vliegtuig wel opgeblazen, dan laat de rest zich raden: VredesAktie-Kamp opgerold, huiszoekingen door het hele land, veel arrestaties, de harde kern voor langere tijd in de bak en de beweging op een ontzettende manier gecriminaliseerd en kapot gemaakt.

Het tweede plan was om door middel van de media hetzelfde te laten gebeuren. Dat plan is door zuiver toeval niet gelukt. Het NRC wilde een achtergrond artikel maken over het VAK. Zonder dat de overige bewoners er iets vanaf wisten gaf John een extra interview. De bedoeling van het NRC was om het artikel in de zaterdagbijlage van 14 april te plaatsen. In het artikel kwam John (nogmaals, zonder medeweten van

wie dan ook) uitgebreid aan het woord. Hij vertelde dat hij graag een guerilla opleiding zou geven, meer mensen zou trainen in sabotage- en vechttechnieken, zegt te beseffen dat het niet meer lang duurt voor er geschoten zal worden (en maakt met deze opmerking het klimaat daarvoor geschikter) en zegt dat hij in zijn caravan een lading gestolen granaten heeft liggen voor wat hardere akties.

Na die mededeling kon (en zou en wilde) de overheid dan ook mooi het kamp oprollen, huiszoekingen doen bij mensen die veel met John omgingen (toevallig allemaal mensen uit de groepen die de akties voorbereidden) etc. Met het hierboven al aangegeven gevolg.

uitgespeeld

Maar zaterdag 14 april verscheen het NRC zonder het gewraakte artikel. John nerveus: wat was er mis gegaan, hadden ze het in de gaten gekregen. En omdat hij toen net buiten een belangrijke aktie was gehouden (Volkel) supernerveus. Daar komt nog bij dat zijn positie op het VAK heviger ter discussie stond. Hij hield zich erg afzijdig, ging alleen zijn eigen gang, was ontzettend sexisties bezig, hield zich niet aan afspraken en deed zijn taken helemaal niet of slecht. Donderdagmorgen 19 april zou er daarom een gesprek met hem zijn over het functioneren op het kamp. De algemene tendens was om hem te vragen te vertrekken. Dat heeft hij moeten zien aankomen en dan was zijn rol uitgespeeld. Daarom sloeg hij door die donderdag. Hij vertelde precies wat hij nodig vond om toch nog zoveel mogelijk achterdocht en paranoia te zaaien en daarmee de beweging lam te leggen. En dat is hem gelukt! Zeker een maand is de meeste tijd

aan hem besteed, mede door het feit dat hij steeds weer ergens opdook. Geen enkel initiatief werd er genomen om akties van de grond te krijgen, in de misschien wel meest belangrijke tijd: vlak voor het kabinetbesluit. Eén initiatief liep al, maar is mede door de hoeveelheid tijd die er aan hem gespenseerd werd, niet zo massaal en uitgekristalliseerd geworden dan de bedoeling was. Dat initiatief was de 1, 2, 3 juni blokkade. Maar eigenlijk valt die er buiten, omdat dat een openbaar aangekondigde aktie was en we elkaar, tot dan toe, juist hadden gevonden in het uitvoeren van grote geheime akties.

Maar voor die achterdocht was alle red. Geen enkele aktie lukte nog. Alles lekte uit, zelfs kleinere akties. Ondanks de voorzorgsmaatregelen die er werden genomen: niets meer per telefoon, alleen persoonlijk bekende mensen mobiliseren, geen aankondigingen van aktievergaderingen op landelijk overleggen, etc. Niets helpt. In de tegenwoordige tijd omdat ik het nu over deze tijd heb.

Het lijkt erop dat de criminaliserings en marginaliserings-plannen opnieuw hebben gewerkt. Wat grotere akties kunnen niet doorgaan omdat er geen belangstelling voor is. Zoals bijvoorbeeld het plan om op de dag van het parlamentsbesluit alle invalswegen

achterdocht

De paranoia was optimaal. Niemand kwam (komt) meer met voorstellen voor geheime akties. Vergaderingen werden (worden) niet meer als veilig beschouwd. Nieuwe mensen werden (worden) gewantwoord of in elk geval achterdochtig bekeken. De structuur was al zo veranderd dat nog maar een zeer klein groepje betrokken was bij het voorbereiden van akties en de rest voelde zich aktievee. Vooral bij de Volkel-aktie was dat het geval. Met andere woorden: John heeft ons toch volledig lam weten te leggen op een belangrijk tijdstip.

naar Den Haag te blokkeren.

Een criminaliseringsproces waar door Rietkerk stevig aan mee werd gedaan, toen hij het (bij het beantwoorden van vragers over de affaire John G.-16 mei) maar steeds had over "geweldadige akties van geweldadige groeperingen".

crimineel?

De Nederlandse autoriteiten, toch wel enigszins in verlegenheid gebracht door de hele affaire, hebben alle mogelijke moeite gedaan om de rol, én de persoon, van John G. te bagatelliseren. Zo werd gezegd dat hij zo af en toe akties doorgaf aan de BVD en daar schameel (een paar tientjes) voor werd betaald.

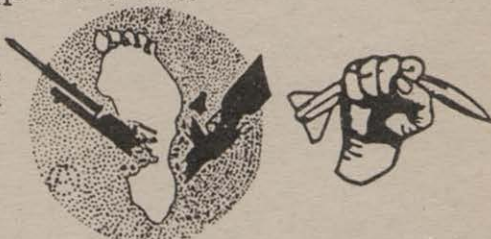
Maar het is duidelijk (door omstandigheden waar van het onverstandig zou zijn ze hier te vermelden) dat hij heel wat in de melk te brokkelen had. Er werd zeer goed naar hem geluisterd. Zo goed zelfs dat de bewaking werd teruggetrokken van een deel van de basis als hij dat wilde. Ik kan me niet voorstellen dat dat bij iedere simpele tip geveer gebeurt. Een andere manier om hem ongelooftwaardig te laten lijken, was om zijn crimineel verleden uitvoerig in de aandacht te brengen. Een crimineel verleden wat niet zo vreemd is omdat hij jaren als undercover-agent in de drugswereld heeft geopereerd. En de Amerikaanse undercover-agenten mogen onwettige activiteiten uitlokken door onwettige praktijken, dit in tegenstelling tot Nederlandse agenten. Daarbij komt ook nog dat de drugsscene zeer agressief en gewelddadig is en als je daar in mee wilt spelen zul je je ook zo moeten gedragen. Maar op die manier werd het wel stukken ongelooftwaardiger. Daar werkte hij zelf overigens flink aan mee door veel tegenstrijdige verklaringen af te leggen. En dat was ook de bedoeling. Er moest een beeld ontstaan van een dilettant, een zielige crimineel, stom en onhandig.

wat nu?

Hoe het verder zal moeten gaan nu John ontmaskerd is, maar er ongetwijfeld nog veel (Nederlandse) John's rondlopen, is moeilijk duidelijk te krijgen. Het belangrijkste is om als beweging open te blijven staan voor nieuwe mensen. Als dat niet lukt zal dat onze ondergang betekenen. Dus niet iedereen achterdochtig aankijken. Maar daar schuilt dan ook meteen weer het grote gevaar voor (nog meer) infiltratie. Geen grenzeloze naïviteit, maar ook geen achterdocht.

We zullen door moeten werken aan een structuur waarin grote geheime akties (300 tot 500 mensen) mogelijk moeten zijn. Toch moet dat niet het enigste aktiemiddel worden. Soms maakt het niet veel uit of een aktie door 50 of door 500 mensen gedaan wordt. Behalve dan vaak op het juridies vlak. Twee grote geheime akties (Woensdrecht 18 februari & Volkel 7 april) zijn juist

zo goed afgelopen door de massaliteit. Het Openbaar Ministerie is daar nog steeds niet op ingesteld. Ook is het belangrijk om niet steeds opnieuw akties te doen waarbij iedereen gearresteerd en geregistreerd wordt. Ze leren snel. De 38 bezetsters van het VVD-kantoor zijn 4 dagen onder belachelijke omstandigheden en een gefingeerde aanklacht vast gehouden. Het gaat niet om die 4 of 5 dagen in de bak, dat is de konsekwentie, maar wel om het feit dat het ze op deze manier wel erg gemakkelijk wordt gemaakt; om weer wat meer gegevens te verkrijgen. En behalve dat die 38 vier dagen niets anders hebben kunnen doen, is dat ook zeer bepalend voor de rest.

We zullen moeten oppassen voor provocateurs. Steeds opnieuw zullen onze aktievormen ter discussie moeten staan. De hardste aktie is lang niet altijd de beste aktie, of de aktie met het meeste effect. Iedereen zal zijn of haar eigen aktievormen en middelen moeten kiezen en zich niet verplicht voelen om uit 'solidariteit' mee te doen aan een aktie die hij/zij niet ziet zitten.

Verder is het belangrijk om nog voorzichtiger te zijn. Iedereen moet goed in de gaten krijgen, dat ze hun bek dicht moeten houden. Niet over geheime akties praten in kroegen, winkels, over de telefoon, in grote gezelschappen, etc. Big brother is watching us, om in de sfeer van 1984 te komen.

waarom in Vlegel?

Maar waarom dit allemaal in de Vlegel? Zoveel 'leden van de harde kern' zijn er toch niet onder de Vlegellers? Zoveel mensen hebben hier toch

„Nederlandse agenten infiltreren ook”

Niet iets mee te maken (gehad)?

Er zijn wel een aantal redenen te noemen waarom ik het belangrijk vind dat dit toch in de Vlegel komt en daardoor gelezen wordt.

1- In de eerste plaats natuurlijk omdat alles wat er gebeurt, bekend zou moeten zijn, of in elk geval, bekend zou moeten kunnen zijn. (Onder het motto: Write it down, it might be read, better nothing left unsaid). Over de affaire John G. mag dan al een heleboel geschreven zijn, het meeste was nietszeggend of waren pogingen om het te minimaliseren. Er is maar zeer weinig wezenlijke achtergrond informatie bekend geworden. En er is voor de overheid alle reden om het als indianenverhalen af te doen, of om het in de doofpot te stoppen.

2- Verder is kennis macht. Hoe vervelend ook. Van de geschiedenis zullen we moeten leren. Als je weet wat er kan gebeuren kun je er meer op bedacht zijn, zonder dat dat hoeft om te slaan in paranoia.

3- Dit is de eerste keer dat de US-betrokkenheid in dit soort aangelegenheden duidelijk wordt. Het is, zeg maar, de eerste keer dat de US-overheersing tastbare realiteit is. De laatste keer zal het zeker niet zijn en van je fouten (en naïviteit) kan je leren.

4- Dit toont aan hoe ver men wil gaan om je te criminaliseren, om je

kapot te maken. En dus toont het aan dat je op deze manier een gevaar bent, een bedreiging voor hun bezitterige, oorlogszuchtige, geldverblindende plannen.

5- Al zijn er niet veel Vlegellezers bij betrokken, het raakt ons allemaal. Allemaal zijn we immers verdacht, enkel en alleen door het feit dat we tegen kruisraketten zijn.

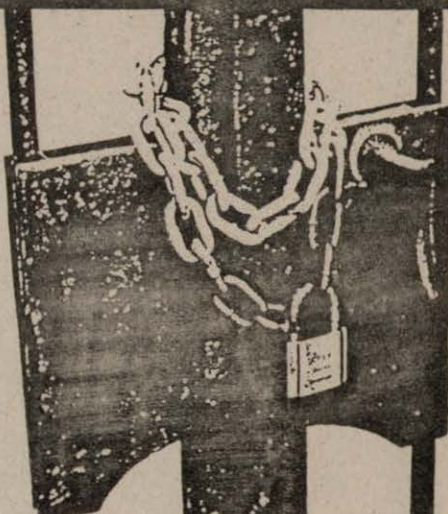
6- ~~Ook~~ is het belangrijk om de konsekwenties van verdergaand verzet onder ogen te zien, duidelijk te maken. Niet om mensen bang te maken, af te schrikken, maar om duidelijkheid te geven over wat je te wachten kan staan.

7- En, last but not least, omdat het belangrijk is dat deze informatie niet in ons eigen kleine kringetje blijft zweven. Daar werken we alleen maar ons eigen isolement mee in de hand....

Ps. Dit zo overlezend, vind ik de passages over de vredesbeweging in het begin wel erg pessimistisch, toch zie ik weinig redenen om er anders over te gaan denken. Ik heb niet veel hoop dat de (top van de) vredesbeweging nog iets klaar zullen stomen als ze vast blijven houden aan hun denkbeelden over burgerlijke ongehoorzaamheid, recht op verzet en de 'spelregels van de parlementaire-demokratie'. Ik hoop van ganser harte, dat ik het verkeerd zie.

KERNCENTRALES

MET VERNUFT GEBOUWD

MET VERSTAND GESLOTEN

Collectie Streekmuseum Lokaal

www.lokaal.org

Geïllustreerd 2020